

Pikkulovisammal

Liten hornflikmossa
Lophozia ascendens

Uhanalaisuusluokka (IUCN): erittäin uhanalainen (EN)

Uhanalainen ja erityisesti suojeltava (LSA 521/2021)

Luonnehdinta

Pikkulovisammal on pieni, alle senttimetrin korkuinen mak-sasammal. Sen versot ovat yleensä pystyt, ja ylimpänä ole-vien lehtien reunoissa on runsaasti kirkkaan kellertävänvih-reitä itujyväsiä. Pikkulovisammalella on kaksiliuskaiset terä-vät lehdet kuten muillakin suvun lajeilla, mutta lajin voi erottaa pystyjen versojen, lehtien suorien reunojen sekä pit-kien ja suippojen lehtiliuskojen perusteella.

Elinympäristö ja levinneisyys

Pikkulovisammal kasvaa järeillä, kuorettomilla lahoilla maapuilla. Useimmiten sen löytää kuusen rungolta, mutta se voi kasvaa myös haavalla ja männyllä. Sammal vaatii van-hoja, varjoisia lehtoja, kangasmetsiä ja korpia, joissa on kor-kea ja tasainen ilmankosteus. Lisäksi metsässä tulee olla la-hopuujatkumo. Pikkulovisammalta tavataan havumetsissä Metsä-Lappia myöten, mutta se on koko levinneisyysalueel-laan uhanalainen.

Nykytila ja uhkatekijät

Pikkulovisammalle soveltuvat elinympäristöt ovat vähen-tyneet voimakkaasti luonnontilaisten ja lahoppuuta sisältävien vanhojen metsien vähenemisen takia. Monet säilyneet kas-vupaikat sijaitsevatkin vanhojen metsien suojelualueilla. Kaksi kolmasosaa tunnetuista nykyesiintymistä on suojeltu.

Hoitosuositukset

Erityisesti suojeltavan pikkulovisammalen kasvupaikka ja sen ympäristö säilytetään jatkuvasti peitteisenä kostean ja suojaosan pienilmaston turvaamiseksi. Myös sopivassa laho-vaiheessa olevien maapuiden jatkuva muodostuminen on edellytys sammalen säilymiselle paikalla. Tästä syystä lajin säilymisen takaa parhaiten laajempi suojelualuerajaus, joka sisältää alueen kosteita ja pienilmastoltaan suojaisia notkel-mia. Osa pikkulovisammalen kasvupaikoista on metsälain erityisen tärkeitä elinympäristöjä (pienvesien välittömät lä-hiympäristöt ja rehevät korvet). Monet kasvupaikoista todennäköisesti täyttävät METSO-ohjelman luonnontieteelli-set valintaperusteet (runsas-lahopuustoiset kangasmetsät ja lehdot, pienvesien lähimetsät, puustoiset suot). Lahoppuun tuottaminen sekä kosteiden metsien ja purojen vesitalouden ennallistaminen luonnonhoitotöinä ovat lajille hyödyksi.

Lähteet

Sjögren, E. 1984. Faktablad: Lophozia ascendens – liten horn-flikmossa (Rev. Weibull, H., 1997.). Teoksessa: Hallingbäck, T. (red.). 1998. Rödlistade mossor i Sverige – Artfakta. Art-Databanken, SLU, Upp-sala. 328 s.

Ulvinen, T., Syrjänen, K. & Anttila, S. (toim.) 2002. Suomen Sammalet – levinneisyys, ekologia, uhanalaisuus. Suomen ympäristö 560. Suomen ympäristökeskus, Helsinki. 354 s. Verkkopublication: <http://hdl.handle.net/10138/40617>

Kuva: Michael Lüth